

มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมกิจการร้านสักลายบนผิวหนังมนุษย์ Legal Measures to Control Art Body and Tattoo Business

วรา บุญพันธ์¹, ปุชิตา ชูเชิดปานรังสี², กฤติพร อินทรมณี³ และอัครา เพชรรัตน์⁴
Wara Bunphan¹, Puchita Chuchirdpanrangsi², Krittiporn Intaramanee³
and Autchara Pedcharat⁴

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

¹ Assistant professor, Department of law, Faculty of Law, Hatyai University

² อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

² Lecturer in Department of law, Faculty of Law, Hatyai University

^{3,4} นักศึกษาด้านนิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

^{3,4} Student in Department of law, Faculty of Law, Hatyai University

* Corresponding author, E-mail: wara_bu@hu.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษามาตรการทางกฎหมายในการควบคุมกิจการร้านสักลายบนผิวหนังมนุษย์ เป็นการศึกษามาตรการทางกฎหมายเพื่อการควบคุมกิจการร้านสักลายบนผิวหนังมนุษย์ในประเทศไทย ซึ่งการศึกษานี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Research) ได้แก่ การศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร บทความ วิทยานิพนธ์ งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาเอกสารเหล่านี้มาสร้างกรอบความคิด และสร้างเครื่องมือในการศึกษาภาคสนาม และวิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) ผลการศึกษาพบว่า ประเทศไทยยังไม่มีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลกิจการร้านสักลายบนผิวหนัง มีเพียงคำแนะนำคณะกรรมการสาธารณสุขที่ 2/2543 แต่ก็ได้มีบทกำหนดโทษ ราชการส่วนท้องถิ่นจึงไม่ได้วางมาตรการใดๆ เกี่ยวกับกิจการร้านสักลายบนผิวหนัง โดยผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านแพทย์ สาธารณสุข และทางกฎหมายจึงเห็นตรงกันว่า รัฐต้องสร้างมาตรการทางกฎหมายมาบังคับใช้อย่างจริงจัง ดังเช่นนานาประเทศ และมีการจัดเก็บภาษีกับผู้ประกอบกิจการร้านสักลายบนผิวหนังให้ชัดเจนต่อไป

คำสำคัญ: การสักลายบนผิวหนัง

Abstract

Education measure Legal Measures to Control Art Body and Tattoo Business Abroad and Thai land for Legal Measures to Control Art Body and Tattoo Business to Thai land which education use pattern Qualitative Research by education documentary research from book, document, the article, thesis research associated for the knowledge documentary research Create thinking framework and tool fieldwork and In-depth Interview Select information by In-depth Interview is the same question individual from education found Thai Land none Legal Measures to Control Art Body and Tattoo Business. Only suggestion board public health at 2/2543 but none penalty Local

government therefore measure to Control Art Body and Tattoo Business. Professional Have a comment give State set legal measures to Control Art Body and Tattoo Business and save tax per operator Tattoo Business.

Keyword: Tattooing on the skin

บทนำ

การสักลายบนผิวหนัง หมายถึงการใช้เหล็กแหลมจุ่มน้ำมันหรือสีที่ไม่สามารถลบออกได้สักลงบนผิวหนังบริเวณที่ต้องการ อาจเป็นรูปอักษรเครื่องหมาย หรือลวดลาย โดยการสักในแต่ละวัฒนธรรมต่างก็มีความหมายแตกต่างกันไป และวัฒนธรรมการสักลายบนผิวหนังมนุษย์ มีโพลินีเซีย และชายชาวญี่ปุ่นโบราณนั้น จะทำการสักลายบนผิวหนัง โดยใช้เข็มและไม้ไผ่แหลมๆจิ้มบนผิวหนัง โดยจะทำการสักด้วยมือ แต่ในปัจจุบันการสักลายบนผิวหนังมีการพัฒนาไปมาก และเครื่องมือที่นิยมใช้เป็นลักษณะเข็มที่ใช้มอเตอร์ในการทำให้เข็มขยับสักผิวหนัง เข็มแทงลึกในผิวหนังระหว่าง 0.63 .22 มิลลิเมตร เมื่อแทงลงไปเข็มจะแพร่กระจายไปสู่เนื้อเยื่อ ดูดซึมเก็บสะสมไว้ ด้วยเหตุนี้โอกาสที่จะเกิดปฏิกิริยาเชิงลบย่อมเกิดขึ้นได้

ปัจจุบันการสักลายบนร่างกายมนุษย์นั้นได้รับความนิยมมากขึ้นเรื่อยๆ ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ โดยในสหรัฐอเมริกา สถาบันชื่อพิวรีเสิร์ช เซ็นเตอร์(Pew Research Center) เป็นหน่วยงานวิจัยไม่ฝักฝ่ายทางการเมืองที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า วัยรุ่นอเมริกัน อายุระหว่าง 18 – 25 ปี มากกว่า 1 ใน 3 มีรอยสักติดตัวอย่างน้อย 1 จุด สำหรับประเทศไทยนั้น มีผู้นิยมสักบนผิวหนังเพิ่มในปริมาณค่อนข้างสูงขึ้นเรื่อยๆ แต่รัฐไม่สามารถก้าวตามพฤติกรรมความเปลี่ยนแปลงนี้ได้ทัน จะเห็นได้จากปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานหรือองค์กรใดของรัฐที่จะเข้ามาดูแลในด้านนี้ ไม่ว่าจะเป็นวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ ที่มีสำหรับการสักลายบนผิวหนัง เช่น เครื่องสัก น้ำหมึกสำหรับใช้สัก ปืนเจาะหู อุปกรณ์การฆ่าเชื้อ รวมถึงข้อกำหนด กฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้ประกอบการร้านสัก และตัวบุคคลซึ่งเป็นช่างที่ประกอบอาชีพรับสักลายบนผิวหนัง รวมถึงสถานที่ใช้ประกอบกิจการร้านสักลายบนผิวหนัง สิ่งเหล่านี้ล้วนจะมีผลต่อการสักลายบนผิวหนังทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นระยะสั้นหรือระยะยาว

ปัญหาคือปัจจุบันมาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยนั้นมีพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง และกฎหมายหลักอย่างประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด ที่เป็นมาตรการทางกฎหมายในการปรับใช้กับการสักลายบนผิวหนังมนุษย์ หากเกิดความผิดพลาดถึงขั้นถึงแก่ความตายหรือได้รับบาดเจ็บ แต่กฎหมายดังกล่าวมานั้น เป็นกฎหมายหมายที่ใช้บังคับที่ปลายเหตุของปัญหา ปัญหาเกิดจากการสักลายบนผิวหนังที่พบในปัจจุบัน ได้แก่ สิ่งที่ใช้ไม่มีมาตรฐานหรือความปลอดภัย อาจก่อให้เกิดการติดเชื้อได้ เทคนิคในการสักลายบนผิวหนังเกิดจากผู้สักไม่มีความชำนาญและไม่มีความรู้เรื่องความปลอดภัย สถานที่ที่ใช้เป็นที่สำหรับสักลายบนผิวหนังไม่มีความสะอาด และเครื่องมือที่ใช้ในการสักลายบนผิวหนังไม่ได้มาตรฐาน

จึงเป็นประเด็นปัญหาที่ผู้วิจัยเห็นว่ามีความสำคัญมากที่ต้องศึกษามาตรการทางกฎหมายในการควบคุมกิจการร้านสักลายบนผิวหนังมนุษย์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายในการควบคุมกิจการร้านสักรายบนผิวหนังมนุษย์ทั้งในต่างประเทศและประเทศไทย
2. เพื่อหาแนวทางแก้ไขเพิ่มเติมมาตรการทางกฎหมาย ในการควบคุมกิจการร้านสักรายบนผิวหนังมนุษย์ในประเทศไทย

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

1. หลักสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

หลักการคุ้มครองเสรีภาพประชาชนเป็นหน้าที่ของรัฐที่พึงดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และเป็นสิทธิพื้นฐานที่พลเมืองของรัฐนั้นที่จะได้รับความคุ้มครองจากรัฐนั้น ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องดำเนินการโดยการสร้างมาตรการทางกฎหมายเพื่ออำนวยความสะดวกและสร้างความเสมอภาคอย่างเป็นรูปธรรมแก่ประชาชน ภารกิจดังกล่าวของรัฐจึงมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมและกระบวนการนิติบัญญัติที่ไม่สามารถแยกจากกันได้ ทั้งในฐานะเป็นฝ่ายเสนอบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ฝ่ายบังคับใช้กฎหมาย และในฐานะที่ต้องบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อให้เกิดความสงบสุขแก่ประชาชนส่วนรวม กระบวนการปฏิรูปกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งวิธีหนึ่งที่ต้องดำเนินการเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยผ่านกระบวนการนิติบัญญัติและกระบวนการยุติธรรม

แต่การบัญญัติกฎหมายหรือการจำกัดสิทธิของประชาชนนั้น รัฐก็ต้องคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในรัฐ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช 2560 หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย

2. ความหมายและความเป็นมาของศิลปะลายสัก

2.1 คำว่า “ศิลปะลายสัก” หมายถึง การเอาสิ่งของอันแหลมคมจุ่มหมึกแทงตามผิวหนังให้เป็นอักขระ ลวดลาย หรือเป็นเครื่องหมายทางสัญลักษณ์ที่มีสีสันลักษณะต่างๆ¹

- 2.2 ความเป็นมาของศิลปะลายสัก

สมัยโบราณมนุษย์มีความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ สิ่งเร้นลับ จึงมีความเชื่อเรื่องการสักลายบนร่างกายที่แตกต่างกัน

การสักของ Aotearoa หรือชนเผ่าเมารี ในประเทศนิวซีแลนด์ มีความเชื่อในการสักรอยว่า มันคือการแสดงความเป็นผู้ใหญ่ของเด็กในเผ่า โดยมีความเชื่อว่าเยาวชนที่โตพร้อมที่จะเป็นผู้ใหญ่สามารถมีครอบครัวได้ จะต้องผ่านการสักมาก่อน โดยความเชื่อดังกล่าวนี้ได้รับการสนับสนุนจากนักจิตวิทยาว่าเป็นการบ่งบอกให้เห็นถึงความอดทน เพราะการสักนั้นเป็นการให้ความอดทนต่อสู้กับความเจ็บปวด

ประเทศญี่ปุ่น ค้นพบการสักจากรูปปั้นดินเหนียว อายุประมาณ 5,000 ปีก่อนคริสต์ศักราชหรือมากกว่านั้น โดยเชื่อว่าการสักลายบนผิวหนังเป็นการแสดงออกถึงความเข้มแข็งด้วยการสักเป็นรูปสัตว์ต่างๆ ที่แสดงให้เห็นถึงความมีอำนาจ ความว่องไว ความกล้าหาญ

¹ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมไทย ฉบับแพร่วิทยา, (กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน, 2493), หน้า 1331

ประเทศจีน ประวัติศาสตร์การค้าค้นพบรอยสักของ “งักฮุย” แม่ทัพจีนสมัยราชวงศ์ซ่งเป็นรอยสักที่มีชื่อเสียงมากโดยสักเป็นตัวอักษรจีนว่า “ตอบแทนชาติด้วยความซื่อสัตย์” ในการนำทัพเข้าต่อต้านการรุกรานของกองทัพมองโกล

ความเชื่อเรื่องการสักในประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ถือว่าการสักเป็นเครื่องหมายของลูกผู้ชายและเป็นการแสดงออกถึงความกล้าหาญ ความอดทน

ประเทศไทยการสักมีมาแต่สมัยโบราณ ดังปรากฏในวรรณคดีและวรรณกรรมต่างๆ โดยมีความเชื่อว่าจายอยู่ยงคงกระพัน แต่เมื่อยุคสมัยผ่านไปการสักกลายเป็นเรื่องของนักร้อง พวกโจรผู้ร้าย เพราะเป็นการสร้างเครื่องหมายให้คนในสังคมได้ระมัดระวัง ลายสักที่นิยมมากที่สุดในประเทศไทย ได้แก่ การสักยันต์

3. รายงานของสำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมนิทรรศการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยธุรกิจการสักลายบนผิวหนัง

ปัจจุบันจากการประมาณการจากสำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมนิทรรศการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยระบุว่า จำนวนร้านสักลายบนผิวหนังมีประมาณ 400 – 500 แห่งทั่วประเทศ และสถานที่ตั้งมักจะเป็นในจุดท่องเที่ยวสำคัญ เช่น กรุงเทพฯ ภูเก็ต พัทยา ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาตินิยมเป็นส่วนใหญ่ และจากการประเมินในระยะเวลา 5 ปี ที่ผ่านมา ธุรกิจการสักลายบนผิวหนังมีมูลค่าเงินสะพัดไม่ต่ำกว่า 400-500 ล้านบาทในแต่ละปี และพบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติ มีวัยรุ่นไทยบ้างอายุระหว่าง 20 – 30 ปี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง สำหรับร้านสักลายบนผิวหนังที่ได้รับความนิยม คือ สวนจตุจักร สยาม สุขุมวิท ตรอกข้าวสาร ตะวันนา และบริเวณสะพานพุทธ ราคาค่าสักจะขึ้นอยู่กับขนาดและลวดลายของรูปที่จะสักและส่วนใหญ่ผู้ชายจะสักบริเวณต้นแขน ผู้หญิงจะสักบริเวณไหล่และเนินอก

4. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการสักลายบนผิวหนัง

4.1 กฎหมายประเทศไทย

ปัจจุบันกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการสักลายบนผิวหนังมนุษย์ ได้แก่ พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ.2535 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ.2551 พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ.2535 จะเห็นว่าประเทศไทยนั้น กฎหมายที่ควบคุมกิจการร้านสักลายบนผิวหนังไม่ได้มีมาตรการทางกฎหมายโดยเฉพาะ เพราะกฎหมายตามที่กล่าวเป็นเพียงกฎหมายที่สามารถปรับใช้เพื่อเป็นการเยียวยาในกรณีเกิดประเด็นปัญหาจากการสกบนผิวหนังเท่านั้น

4.2 กฎหมายต่างประเทศ

กฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวกับการสักบนผิวหนังมนุษย์นั้น และแนวทางการคุ้มครองผู้บริโภคของสหประชาชาติว่าด้วยการควบคุมคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ประกอบการ

ประเทศสหรัฐอเมริกา²

นับว่าเป็นประเทศที่มีความอิสระทางความคิดและการใช้ชีวิตเป็นอย่างมาก โดยวิถีของประชาชนจะมองถึงศักยภาพของคนที่มีความสามารถมากกว่ารูปลักษณ์ภายนอก ดังนั้นการสักบนผิวหนังจึงเป็นเรื่องปกติของชาวอเมริกา โดยแต่ละมลรัฐของประเทศสหรัฐอเมริกานั้นมีการวางมาตรการกำหนดหลักเกณฑ์

² U.S. Department of State. <http://www.state.gov/i/drl/rls/c16069.htm>, (Accessed May 24, 2017).

เงื่อนไข การอนุญาตเกี่ยวกับผู้ประกอบการสักลายบนผิวหนังตามร่างกายที่แตกต่างกันแต่ละมลรัฐ เช่น รัฐแคลิฟอร์เนีย และรัฐมินนิโซตา รัฐเทนเนสซี จะกำหนดมาตรการควบคุมไว้บทเดียวกันทั้งเรื่องการสักลายบนผิวหนังกับการเจาะตามร่างกาย โดยบางรัฐมีการกำหนดมาตรการทางกฎหมายที่เป็นการจำกัดการประกอบกิจการสักร่างกาย เช่น มลรัฐแมรี่แลนด์ แต่บางมลรัฐไม่มีกำหนดควบคุมการสักลายบนผิวหนังและการเจาะร่างกายไว้ เช่น มลรัฐเนวาด้า

โดยมลรัฐที่มีการวางมาตรการทางกฎหมาย เช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองความปลอดภัยของศิลปะบนร่างกาย (Safe Body Art Act) ซึ่งเป็นกฎหมายที่คุ้มครองความปลอดภัยและป้องกันการแพร่เชื้อ โดยกำหนดให้ผู้ประกอบการต้องดำเนินการขออนุญาตลงทะเบียนต่อเจ้าหน้าที่ เป็นการลงทะเบียนประจำปี และสถานที่ต้องอยู่ในความควบคุมมาตรฐานความสะอาด แยกเป็นสัดส่วน มีแสงสว่างที่เพียงพอ มีวัสดุในการฆ่าเชื้อ และพนักงานผู้รับจ้างและอาสาสมัครทุกคนที่ปฏิบัติหน้าที่ จะต้องผ่านการอบรมหลักสูตรการควบคุมเชื้อโรค เป็นหลักสูตรที่จัดทำขึ้นมาเพื่อผู้ประกอบการศิลปะบนร่างกาย และมีบทลงโทษสำหรับผู้ประกอบการที่ไม่จดทะเบียน และกำหนดคุณสมบัติผู้รับบริการจะต้องเป็นบุคคลที่มีอายุมากกว่า 18 ปี หากมีอายุต่ำกว่า 18 ปี จะต้องได้รับความยินยอมจากบิดามารดา และผู้รับบริการต้องเปิดเผยข้อมูลโรคและข้อมูลอื่นๆที่จะช่วยให้ช่างประเมินความปลอดภัยได้

ประเทศออสเตรเลีย³

ในแต่ละรัฐนั้นมีกฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมกิจการสักลายบนผิวหนังหรือการเจาะร่างกาย มีการกำหนดมาตรการทางกฎหมายที่จัดทำโดยความร่วมมือสาธารณสุขแห่งชาติ (Regulation of Infection Control in the Body Art Industry in Australia and New Zealand) มีสาระสำคัญ คือ เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับเกี่ยวกับการควบคุมการติดเชื้อในอุตสาหกรรมศิลปะบนร่างกาย ได้แก่ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข ค.ศ.2010 กำหนดว่าการเจาะผิวหนังหมายถึง การฝังเข็ม การสัก เจาะหู กำจัดขน และการบริการอื่นๆ อันมีลักษณะเดียวกันไม่ว่าจะเป็นการกระทำทางการแพทย์หรือไม่ และกฎหมายที่กำหนดมาตรการควบคุมกิจการร้านสักโดยเฉพาะ ได้แก่ พระราชบัญญัติสถานประกอบการสัก ค.ศ.2012 โดยกำหนดให้ผู้ประกอบกิจการร้านสักจะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐภายใต้ข้อกำหนดของพระราชบัญญัตินี้ โดยแบ่งใบอนุญาตเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทผู้ประกอบการสัก และประเภทช่างสัก ซึ่งจะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ และยังมีกฎหมายอื่นๆ เช่น พระราชบัญญัติด้านแผนงานและประเมินผลด้านสิ่งแวดล้อม ค.ศ.1997 และพระราชบัญญัติการสาธารณสุข ค.ศ.2010 เป็นต้น จะเห็นว่า กฎหมายที่ใช้บังคับเพื่อการป้องกันการติดเชื้อจึงต้องปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในประมวลหลักปฏิบัติว่าด้วยการควบคุมการติดเชื้อ ค.ศ.2005

โดยผู้ประกอบการต้องได้รับใบอนุญาตเนื่องจากเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน หากฝ่าฝืนจะต้องรับโทษตามกฎหมาย

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พิมพ์พรณ รัตนวิเชียร (2541) เรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับรอยสักของผู้ต้องขัง พบว่า ในสมัยที่ประเทศไทยพิพาทกับประเทศฝรั่งเศส เมื่อพุทธศักราช 2436 กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์และทหารเรือหลายคนได้สักลายบนผิวหนัง คำว่า “ร.ศ.112และตราด” โดยจะสักไว้ที่หน้าอก เพื่อเป็นเครื่องเตือนใจว่า

³ Regulation of Infection Control in the Body Art Industry in Australia and New Zealand . เข้าถึงได้จาก :<http://www.health.vic.gov.au/archive/archive/archive/2014/nphp/publications/legislation/bodyart.pdf> เข้าถึงเมื่อ 8 ตุลาคม 2560

ประเทศไทยได้ถูกรุกรานและต้องเสียดินแดนบางส่วน โดยกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ได้สักรให้นักเรียน นายเรือรุ่นแรกๆเพียงไม่กี่คนด้วยพระหัตถ์ของพระองค์เอง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัยนี้ เป็นการศึกษาวิจัยในแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อทำการศึกษามาตรการทางกฎหมายในการควบคุมกิจการร้านสักลายบนผิวหนังมนุษย์ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนี้

ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Research) ได้แก่ การศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร บทความ วิทยานิพนธ์ งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาเอกสารเหล่านี้มาสร้างกรอบความคิด และสร้างเครื่องมือในการศึกษาภาคสนาม

2. สัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) ด้วยการสัมภาษณ์ แพทย์ จำนวน 5 ท่าน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน 5 ท่าน ผู้รับบริการการสักลายบนผิวหนัง จำนวน 20 ท่าน ผู้ประกอบกิจการร้านสักลายบนผิวหนัง จำนวน 5 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย จำนวน 5 ท่าน โดยเลือกข้อมูลแบบเจาะจง โดยให้การสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นคำถามลักษณะคำถามและข้อกำหนดที่เป็นคำถามเดียวกัน เป็นการสัมภาษณ์รายบุคคล

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสองวิธี ผู้วิจัยใช้การสังเคราะห์โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร มาแยกแยะและสรุปหาสาระสำคัญด้านมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมกิจการร้านสักลายบนผิวหนัง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ส่วนข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะจงและจากเอกสารที่เกี่ยวข้องมาใช้วิเคราะห์ประกอบกันตามประเด็นของการกำหนดมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมกิจการร้านสักลายบนผิวหนัง และกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อหาประเด็นสำคัญ นำมาวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารแบบผสมผสาน ข้อมูลเข้าด้วยกัน โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามขอบเขตที่กำหนดไว้

ผลการวิจัย

1. จากการศึกษ เอกสาร วรรณกรรม งานวิจัย ที่เกี่ยวกับการสักลายบนผิวหนัง พบว่า การสักลายบนผิวหนังนั้นเป็นความนิยมทางสังคม ความชอบ ความเชื่อ ทั้งสามปัจจัยนี้เป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานของผู้ใช้บริการ แต่จะพบปัญหาที่เกิดขึ้นจากการสักลายบนผิวหนัง คือ มีการอักเสบและติดเชื้อในบริเวณที่สัก ซึ่งเกิดจากเข็มหรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง แม้จะมีประกาศกระทรวงสาธารณสุข ที่ 5/2538 เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยคำแนะนำคณะกรรมการสาธารณสุข ประกาศให้กิจการที่เกี่ยวข้องกับ การบริการการสักผิวหนัง การเจาะหูหรืออวัยวะอื่น เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ที่จะต้องถูกควบคุมและขออนุญาตประกอบกิจการจากส่วนท้องถิ่น และเพื่อการควบคุมหรือกำกับดูแลสุขภาพลักษณะของกิจการร้านสักลายบนผิวหนัง จึงออกคำแนะนำกรมการสาธารณสุขที่ 2/2543 เรื่องมาตรฐานการควบคุมกิจการร้านสักผิวหนัง การเจาะหูหรืออวัยวะอื่น ว่า

(1) ในเขตท้องถิ่นใดมีการประกอบกิจการร้านสักหรือการเจาะหูหรืออวัยวะอื่นๆ ราชการส่วนท้องถิ่นนั้นจะต้องออกข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดให้กิจการดังกล่าวเป็นกิจการที่ต้องควบคุมในท้องถิ่นนั้นได้ ตามมาตรา 31 (1) แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535

(2) กระทรวงสาธารณสุขไม่สนับสนุนให้นำวัตถุแปลกปลอมใดๆ เข้าสู่ร่างกายเพราะเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ทั้งนี้ให้ราชการส่วนท้องถิ่นประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบข้อมูลและให้ตระหนักถึงความปลอดภัย

(3) สำหรับในการควบคุมกิจการร้านสักลายบนผิวหนัง จะต้องมีการควบคุมดูแล โดยให้ราชการส่วนท้องถิ่นออกข้อกำหนดของท้องถิ่น กำหนด หลักเกณฑ์ มาตรฐานด้านสุขลักษณะ ให้ผู้ประกอบการต้องปฏิบัติตาม มาตรา 32 (2) แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 ตามความเหมาะสม กล่าวคือ การจัดสถานที่และสภาพแวดล้อมในสถานประกอบการให้ต้องด้วยสุขลักษณะ ผู้ให้บริการต้องมีสุขอนามัยที่ดี มียาฆ่าเชื้อ มีการทำความสะอาดบริเวณที่จะสักโดยใช้แอลกอฮอล์เข้มข้น มีการทำความสะอาดอุปกรณ์ต่างๆ มีการฆ่าเชื้ออุปกรณ์ และการเลือกใช้อุปกรณ์ที่ปลอดภัย โดยกำหนดให้ผู้ให้บริการต้องผ่านการอบรมเรื่องการป้องกันและการทำลายเชื้อ โดยสถานบริการสาธารณสุขรัฐหรือส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการต้องขอใบอนุญาตประกอบกิจการ

แต่ผู้ประกอบการที่ไม่ได้ทำเป็นการค้าก็ไม่ต้องขออนุญาต แต่คำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข ไม่มีบทลงโทษตามกฎหมาย และราชการส่วนท้องถิ่นจะปฏิบัติตามหรือไม่ได้บังคับ เพราะเป็นเพียงข้อเสนอแนะหรือคำแนะนำจากคณะกรรมการสาธารณสุขเท่านั้น ไม่มีบทกำหนดโทษแต่อย่างใด

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการสักลายบนผิวหนังมนุษย์ อื่นๆ เช่น พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ.2535 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาชญากรรม พ.ศ.2551 พระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ.2551 พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ.2535 จะเห็นว่ากฎหมายเหล่านี้ก็ไม่ได้มีมาตรการทางกฎหมายที่จะควบคุมกิจการร้านสักลายบนผิวหนังไม่ได้มีมาตรการทางกฎหมายโดยเฉพาะ เพราะกฎหมายตามที่กล่าวเป็นเพียงกฎหมายที่สามารถปรับใช้เพื่อเป็นการเยียวยาในกรณีเกิดประเด็นปัญหาจากการสักบนผิวหนังเท่านั้น ไม่เหมือนประเทศสหรัฐอเมริกา ที่แต่ละมลรัฐที่มีการวางมาตรการทางกฎหมาย เช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองความปลอดภัยของศิลปะบนร่างกาย (Safe Body Art Act) ซึ่งเป็นกฎหมายที่คุ้มครองความปลอดภัยและป้องกันการแพร่เชื้อ โดยกำหนดให้ผู้ประกอบการต้องดำเนินการขออนุญาตลงทะเบียนต่อเจ้าหน้าที่ เป็นการลงทะเบียนประจำปี และสถานที่ต้องอยู่ในความควบคุมมาตรฐานความสะอาด แยกเป็นสัดส่วน มีแสงสว่างที่เพียงพอ มีวัสดุในการฆ่าเชื้อ และพนักงานผู้รับจ้างและอาสาสมัครทุกคนที่ปฏิบัติหน้าที่ จะต้องผ่านการอบรมหลักสูตรการควบคุมเชื้อโรค เป็นหลักสูตรที่จัดทำขึ้นมาเพื่อผู้ประกอบการศิลปะบนร่างกาย และมีบทลงโทษสำหรับผู้ประกอบการที่ไม่จดทะเบียน และกำหนดคุณสมบัติผู้รับบริการจะต้องเป็นบุคคลที่มีอายุมากกว่า 18 ปี หากมีอายุต่ำกว่า 18 ปี จะต้องได้รับความยินยอมจากบิดามารดา และผู้รับบริการต้องเปิดเผยข้อมูลโรค และข้อมูลอื่นๆ ที่จะช่วยให้ช่างประเมินความปลอดภัยได้

ประเทศออสเตรเลีย แต่ละรัฐนั้นมีกฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมกิจการสักลายบนผิวหนังหรือการเจาะร่างกาย มีการกำหนดมาตรการทางกฎหมายที่จัดทำโดยความร่วมมือสาธารณสุขแห่งชาติ (Regulation of Infection Control in the Body Art Industry in Australia and New Zealand) มีสาระสำคัญ คือ เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับเกี่ยวกับการควบคุมการติดเชื้อในอุตสาหกรรมศิลปะบนร่างกาย ได้แก่ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข ค.ศ.2010 กำหนดว่าการเจาะผิวหนังหมายถึง การฝังเข็ม การสัก

เจาะหู กำจัดขน และการบริการอื่นๆ อันมีลักษณะเดียวกันไม่ว่าจะเป็นการกระทำทางการแพทย์หรือไม่ และกฎหมายที่กำหนดมาตรการควบคุมกิจการร้านสักโดยเฉพาะ ได้แก่ พระราชบัญญัติสถานประกอบการสัก ค.ศ.2012 โดยกำหนดให้ผู้ประกอบการกิจการร้านสักจะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐภายใต้ข้อกำหนดของพระราชบัญญัตินี้ โดยแบ่งใบอนุญาตเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทผู้ประกอบการสัก และประเภทช่างสัก ซึ่งจะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ และยังมีกฎหมายอื่นๆ เช่น พระราชบัญญัติด้านแผนงานและประเมินผลด้านสิ่งแวดล้อม ค.ศ.1997 และพระราชบัญญัติการสาธารณสุข ค.ศ.2010 เป็นต้น จะเห็นว่า กฎหมายที่ใช้บังคับเพื่อการป้องกันการติดเชื้อจึงต้องปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในประมวลหลักปฏิบัติว่าด้วยการควบคุมการติดเชื้อ ค.ศ.2005 โดยผู้ประกอบการต้องได้รับใบอนุญาตเนื่องจากเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน หากฝ่าฝืนจะต้องรับโทษตามกฎหมาย

2. ผลการสัมภาษณ์

(1) ผู้รับบริการร้านสักลายบนผิวหนัง พบว่า การสักลายบนผิวหนังเป็นความชอบส่วนตัวของแต่ละบุคคล ซึ่งบางครั้งเป็นการแสดงสัญลักษณ์สำคัญไว้เพื่อแสดงความรัก ความชอบ และบ่งบอกความเป็นตัวตน โดยไม่ได้คำนึงถึงผลข้างเคียงใดๆ

(2) แพทย์ พบว่า เห็นว่าเป็นเรื่องที่มีเสี่ยงต่อการแพร่เชื้อโรคและการติดเชื้อเป็นอย่างมาก จึงต้องให้มีการควบคุมการสักลายบนผิวหนัง โดยการกำหนดมาตรการทางกฎหมายหรือให้ราชการส่วนท้องถิ่นออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อให้เป็นไปตามคำแนะนำคณะกรรมการสาธารณสุขที่ 2/2543

(3) เจ้าหน้าที่สาธารณสุข พบว่า เห็นว่าเป็นเรื่องที่มีเสี่ยงต่อการแพร่เชื้อโรคและการติดเชื้อเป็นอย่างมาก จึงต้องให้มีการควบคุมการสักลายบนผิวหนัง โดยปฏิบัติตามคำแนะนำคณะกรรมการสาธารณสุขที่ 2/2543

(4) ประกอบกิจการร้านสักลายบนผิวหนัง พบว่า เมื่อไม่มีการกำหนดมาตรการทางกฎหมาย โดยมีเพียงคำแนะนำคณะกรรมการสาธารณสุขที่ 2/2543 แต่ก็ได้มีบทกำหนดโทษ และราชการส่วนท้องถิ่นไม่ได้วางมาตรการใดๆเกี่ยวกับกิจการร้านสักลายบนผิวหนัง ก็สามารถดำเนินกิจการต่อไป ไม่ต้องไปขออนุญาตแต่อย่างใด

(5) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย พบว่า รัฐต้องมีการกำหนดมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมกำกับดูแลกิจการร้านสักลายบนผิวหนัง และการเจาะอวัยวะต่างๆ และตามคำแนะนำคณะกรรมการสาธารณสุขที่ 2/2543 ก็ได้มีบทกำหนดโทษ ราชการส่วนท้องถิ่นจึงไม่ได้วางมาตรการใดๆเกี่ยวกับกิจการร้านสักลายบนผิวหนัง

สรุปและอภิปรายผล

1. จากการศึกษา พบว่า ประเทศไทยยังไม่มีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมดูแลกิจการร้านสักลายบนผิวหนัง มีเพียงคำแนะนำคณะกรรมการสาธารณสุขที่ 2/2543 แต่ก็ได้มีบทกำหนดโทษ ราชการส่วนท้องถิ่นจึงไม่ได้วางมาตรการใดๆเกี่ยวกับกิจการร้านสักลายบนผิวหนัง

2 แนวทางแก้ไขปัญหา/ข้อเสนอแนะ ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านแพทย์ สาธารณสุข และทางกฎหมาย จึงเห็นตรงกันว่า รัฐต้องสร้างมาตรการทางกฎหมายมาบังคับใช้อย่างจริงจัง ดังเช่นนานาประเทศ และมีการจัดเก็บภาษีกับผู้ประกอบการร้านสักลายบนผิวหนังให้ชัดเจนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

งานวิจัย

พิมพ์พรณ รัตน์วิเชียร (2541) เรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับรอยสักของผู้ต้องขัง

หนังสือ

พจนานุกรมไทย ฉบับแพรววิทยา, (กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน, 2493)

กฎหมาย

พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ.2535

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.2551

พระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ.2551

พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ.2535

ประมวลกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ที่ 5/2538 เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

คำแนะนำกรรมการสาธารณสุขที่ 2/2543

เว็บไซต์

<http://www.health.vic.gov.au/archive/archive/rchive/2014/nphp/publications/legislation/body art.pdf> (Accessed October 8, 2017).เข้าถึงเมื่อ 8 ตุลาคม 2560

<http://www.state.gov/i/drl/rls/c16069.htm>, (Accessed May 24, 2017).